

מדת בדת

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

לע"נ הגה"צ רבי שניא ז"ל
חיים קולדצקי זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 342 פרשת תרומה תשע"ט

חולין עג-עט

אמר שיש לנקוט כמו רב יצחק בר יוסף כי רבה בר בר חנה סובר כמותו שמהפסוק ובשר בשדה טריפה לא תאכלו למדו לרבות אבר ובשר המדולדלים בבהמה בחיה ועוף שאף ששחטם הם אסורים, ואמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שאין בהם איסור אבר מהחי,

דף עד אלא רק מצות פרישה מדרבנן, ורב יוסף ישב לפני רב הונא ואמר שרב יהודה אמר בשם רב שאם אכלו לזה הוא לוקה ואמר תלמיד אחר שאין לשמוע לו שהרי רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר בשם רב שאם אכלו אינו לוקה, אמר רב הונא אנו על מי נסמוך ורב יוסף החזיר אליו פניו ואמר לו שלא קשה כי אני דברתי על מיתה שהיא עושה ניפול והאבר טמא אך שחיטה מתירה מטומאה.

רבא אומר מנין למדו חכמים שמיטה עושה ניפול ושחיטה לא, שכתוב וכל אשר יפול מהם עליו כמותם יטמא ואין לומר שזה בא למעט בחייהם שהרי לומדים את זה מנבלתם אלא זה מלמד שמיטה עושה ניפול ושחיטה לא, והקשה לו רב אדא בר אבהו הרי הפסוק מדבר על שרצים אמר לו רבא אם אינו ענין לשרצים שאינם בני שחיטה נלמד מזה בהמה, אך קשה שלמדו מזה שהם מטמאים רק כעין מיתה כשהם עדיין לחים ולא כשהתיבשו, ויש לומר שכתוב פעמיים כמותם.

לרב חסדא נחלקו ר"מ וחכמים באבר של עובר חי אבל אבר של עובר שמת לכו"ע השחיטה עושה ניפול, ולרבה כמו שנחלקו באבר עובר שחי כן הם נחלקו באבר של עובר שמת.

המשנה אומרת שהשחיטה לא מתירה בן שמונה חי, יש להקשות ששנינו שכן שמונה יוכיח שאף שיש במינו שחיטה השחיטה לא מטהרת אותו, אמר רב כהנא שיש במינו שחיטה אגב אמו והתנא במשנה לא פרך ממין האם, ומי שפרך ממין האם ילמד ששחיטת טריפה מטהרת כדברי רב יהודה בשם רב או ששנינו בברייתא שלומדים מהפסוק וכי ימות מן הבהמה שרק מקצת בהמה מטמאה ומקצתה לא מטמאה והיינו טריפה שנשחטה.

רב הושעיא מסתפק באופן שהושיט ידו למעי בהמה ושחט בה בן ט' חי והספק הוא גם לר"מ שסבר להלן שכן פקועה טעון שחיטה וזה דוקא כשיצא לאויר העולם אך השחיטה לא מועילה במעי אמו, ולרבנן יש להסתפק שהתורה התירה בו ד' סימנים ולא מספיק ששחט בו רק את סימניו, ורב חנניה מוכיח ממה ששנינו במשנה בנולדה טריפה מהבטן ואם נאמר שמועיל שחיטה במעי אמו א"כ יתכן שהיה לו שעת הכושר כששחטו במעי אמו שלא פוסל בו טריפה ורבא דוחה שמדובר כשהוא נוצר טריפה מהבטן כגון שיש לו חמש רגלים.

משנה מי ששחט בהמה ומצא בה בן שמונה חי או מת או בן ט' מת, יקרע אותו ויוציא את דמו ואם מצא בן ט' חי לר"מ הוא טעון שחיטה וחייב עליו משום אותו ואת בנו ולחכמים שחיטת אמו מטהרת אותו עמוד ב ור"ש שזורי אומר שגם אם הוא בן חמש שנים וחורש בשדה שחיטת אמו מתירתו, אם קרע בהמה ומצא בה בן ט' חי הוא טעון שחיטה שהרי אמו לא נשחטה.

גמרא ר"א אומר בשם ר' אושעיא שהקילו בבן פקועה רק לענין שחיטה ולכאורה הוא בא למעט שלא מתירים את חלבו וגידו של העובר עצמו, אך קשה שנחלקו בחלב וגיד של שליל שלר"מ גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור ולר' יהודה גיד לא נוהג בשליל וחלבו מותר, ואמר ר"א בשם ר' אושעיא שנחלקו בבן ט' חי ור"מ לשיטתו שהוא כחי לגמרי ור' יהודה לשיטתו שהוא כשחוט, ואם נאמר שר"א מדבר כאן בחלבו של הגיד הרי גם בזה נחלקו שלר"מ יש לחטט על גיד הנשה בכל מקום שהוא וחותר את שמנו מעיקרו, ור' יהודה סובר שמספיק לחתוך אותו בשוה לשופי שהוא בשר כף הירך, ויש לומר שר"א בא לומר שהקילו בבן פקועה לענין אכילה בלבד למעט רביעה וחרישה.

ר"ל אומר שהמתיר את חלבו יתיר את דמו ור' יוחנן סובר שגם המתיר את חלבו יאסור את דמו, ור' יוחנן מקשה ששנינו קורעו

דף עג המשנה שאומרת שעובר שהוציא ידו וחתכה והבשר טהור היא כדעת ר"מ שהעומד להחתך כחתוך, ששנינו בסתם משנה שידות הכלים שהיו ארוכות והוא עתיד לקצוץ אותם יטביל אותם עד מקום המדה ולחכמים צריך להטביל את כולו, ויש לדחות שגם רבנן יודו שחיבורי אוכלים הם כנפרדים וממילא הם כנוגעים אחד בשני, ולעולא מובן מדוע כתוב במשנה חתכה, ולרבינא שזה מדין שעומד להחתך נקטו בסיפא חתכה אגב הרישא.

חכמים אומרים שבשחט את אמו הבשר מגע טריפה שחוטה, יש להקשות הרי טריפה אינה מטמאה ויש לומר שזה כדברי אביו של שמואל שאמר שטריפה ששחטה היא מטמאה במקדשים.

חכמים למדו מטריפה שהשחיטה מטהרת כן שחיטת האם תטהר את הולד, ושנינו שר"מ אמר מי טיהר את האבר שחיטת אמו א"כ היא תתיר אותו באכילה, ואמרו לו שהיא מצילה יותר על מה שאינו גופה ממה שבגופה, ששנינו לעיל שאם חתך מהעובר שבמעיה השחיטה מתירה באכילה ואילו חתך מהטחול או מהכליות שלה השחיטה לא מתירה, ורבא ויש אומרים שכדי ביאר שחסר במשנה ויש להוסיף שר"מ אמר שאם שחיטת האם מועילה לטהרו מידי נבילה א"כ היא תתיר באכילה, ואמרו לו שטריפה תוכיח שהשחיטה מטהרת אותה מידי נבלה אך היא לא מתירה באכילה, אמר ר"מ ששחיטת טריפה לא מתירה אותה כי זה דבר שבגופה וכי היא תטהר דבר שאינו גופה ואמרו חכמים שהשחיטה מצילה יותר דבר שלא מגופה ממה שבגופה, כמו ששנינו שאם חתך מהעובר שבמעיה מותר באכילה ואילו אם חתך מהטחול או מהכליות השחיטה לא מתירה, וכן שנינו בברייתא שר"מ אמר שאם שחיטת האם מטהרת מדי נבלה מדוע לא תתיר באכילה והוכיחו מטריפה ששחיטה מטהרת אותה ואינה מתירה באכילה, ור"מ דחה ששחיטת טריפה מתירה אותה ואת האבר המדולדל שבה שזה בגופה אך זה לא יתיר עובר שאינו גופה, ואמרו לו שיותר יש היתר בדבר שאינו גופה מדבר שבגופה כמו ששנינו שהחותך מעובר שבמעיה מותר ואילו מהטחול או מהכליה זה אסור באכילה.

ר"ל אומר שכמו שנחלקו בעובר כן נחלקו באברים, ולר' יוחנן נחלקו רק באבר של עובר אך באבר של בהמה לכו"ע השחיטה עושה אותו כנפל ואינה מועילה לו, ור' יוסי בר' חנינא מבאר בר' יוחנן לדעת רבנן שלעובר שהוציא אבר יש תקנה בחזרה ואילו לאבר של בהמה אין תקנה בחזרה, ויש להקשות מדברי ר"מ בברייתא ששחיטת טריפה טיהרה אותה ואת האבר המדולדל בה שהוא דבר שבגופה אך היא לא תטהר דבר שאינה בגופה, עמוד ב ולר"ל מובן שר"מ אומר לדברי חכמים שלדעתו אין חילוק בין האבר של העובר לאבר של הבהמה אך לר' יוחנן שלכו"ע אבר המדולדל טמא זה קשה, אלא יש לומר שר"ל סבר שכמו שנחלקו באברים כך נחלקו בעוברים ור' יוחנן סבר שנחלקו באבר של עובר אבל באבר של בהמה לכו"ע השחיטה לא עושה אותו כנפל לטמא, ור' יוסי בר' חנינא מבאר בטעמו של ר"מ לדעת ר' יוחנן שהאבר של הבהמה הוא גופה והאבר של העובר אינו גופה.

רב יצחק בר יוסף אומר בשם ר' יוחנן שלכו"ע אם מתה הבהמה האבר נעשה כנפל לטמא ושחיטה לא עושה ניפול, ולא מדובר באבר של העובר שהרי נחלקו בו ואם מדובר בשל בהמה כבר שנינו שאם מתה הבהמה הבשר צריך הכשר ולר"מ האבר מטמא משום אבר מן החי אך לא כאבר מהנבלה וכן שחיטה שנינו שאם נשחטה בהמה לר"מ הוכשר הבשר בדמיה ור"ש סובר שלא הוכשרו אבריה, ויש לומר שבברייתא הזו היה ניתן לפרש שהוכשר הולך על הבשר וכתוב הוכשרו בלשון רבים שלא נאמר שאחד מכשיר בבשר שפרש מהבהמה וכן בשר שפרש מהאבר ואחד חמור מהשני שלא נאמר שכיוון שהאבר מטמא טומאה חמורה אגב אביו א"כ הוא לא צריך הכשר קמ"ל שכן, ורב יוסף

ומוציא את דמו, ור' זירא מבאר שר"ל דיבר רק לענין שאינו ענוש כרת, אך קשה שר"ל אמר לדעת ר' יהודה והוא סובר שאף על דם התמצית יש כרת ולחכמים בדם התמצית יש רק לאו, ורב יוסף בר רב סלא החסיד ביאר לפני רב פפא שר' יהודה למד מהפסוק דם וכל דם שרק במה שחייב על דם הנפש חייב על דם התמצית ואילו בשליל שלא חייב בו על דם הנפש לא חייב בו על דם התמצית.

הסתפקו אם ניתן לפדות פטר חמור בשה בן פקועה ולכאורה לר"מ שהוא טעון שחיטה הוא שה גמור והספק הוא לרבנן ששחיטת אמו התירה אותו וא"כ הוא כבשר בסל ואינו שה או שכיון שהוא רץ והולך הוא נקרא שה, מר זוטרא אמר שלא פודים בו ורב אשי אמר שפודים בו ורב אשי אמר למר זוטרא שאם אתה לומד שה שה מפסחים א"כ יש ללמוד משם גם שיהיה זכר תמים ובן שנה ולא ניתן לפדות בנקבה ובעל מום ויותר מבן שנה, ויש לומר שכתוב תפדה לרבנות, אך קשה א"כ נרבה הכל ויש לומר שא"כ מה מועיל מה שכתוב שה.

נחלקו אם ניתן למנות ראשון ושני לטומאה בבן פקועה ר' יוחנן אמר שהוא כשחוט וניתן למנות בו ראשון ושני, ור"ל אמר שהוא כאגוז שמתקשקש בקליפתו ולא מונים בו ראשון ושני ור"ל מוכיח ממה ששינוי שר"מ אמר שהבשר מגע נבילה ולחכמים הבשר מגע טריפה שחוטתה וזה מובן רק אם הוא ואמו כגוף אחד א"כ הוא הוכשר בדמה של אמו אך אם הם כשני גופים במה הוא הוכשר, ויש לומר שהוא הוכשר בשחיטה וכדעת ר"ש, ור' יוחנן מקשה ממה ששינוי שאם הוא עבר בנהר הוא הוכשר ואם הלך לבית הקברות הוא טמא וזה מובן רק אם הוא ואמו כשני גופים לכן הוא הוכשר רק עכשיו אך אם הם כגוף אחד מדוע צריך שיעבור בנהר הרי הוא כבר הוכשר בדם אמו,

דף עה ויש לומר שמדובר בשחיטה יבשה ולא כר"ש ששחיטה מכשירה בלי דם, ואמר ר' יוחנן שר' יוסי הגלילי הוא הסובר שעבר בנהר הוכשר והוא טמא אם הלך בבית הקברות ששינוי שר"ש בן אלעזר אמר בשם ר' יוסי הגלילי שבן פקועה מטמא טומאת אוכלים והוא צריך הכשר וחכמים סוברים שהוא לא מטמא טומאת אוכלים כי הוא חי ודבר חי לא מטמא טומאת אוכלים, ור' יוחנן לשיטתו שהוא אמר שר' יוסי הגלילי וב"ש אמרו דבר אחד שב"ש סוברים שדגים מקבלים טומאה משעה שצדו אותן ולב"ה רק משמתו ור"ע סובר משעה שאינם יכולים לחיות ואמר ר' יוחנן שהנ"מ בין ר"ע לב"ה היא בדג מפרפר שהוא חי אך לא יחיה יותר.

רב חסדא מסתפק אם נולדו סימני טריפה בדגים האם הם יקבלו טומאה והספק הוא בין אם נסבור שטריפה חיה או שאינה חיה שאם טריפה חיה זה רק בהמה שיש בה חיות גדולה אך דג שחיותו אינה גדולה הוא לא כחי או שגם הוא כחי והספק הוא גם אם טריפה אינה חיה וזה נאמר רק בבהמה שיש במינה שחיטה אך דגים שאין במינם שחיטה לא, או שאין חילוק, ונשאר בתיקו.

לר' יוחנן אם בהמה הפילה, חלבו של הנפל אסור ולר"ל חלבו מותר כחלב חיה, ר' יוחנן סובר שהאוויר גורם שהוא כבהמה שנולדה ולכן החלב נאסר, ולר"ל חדשים גורמים לאיסור חלב ועדיין לא כלו חדשיו, וללישנא בתרא לכו"ע כשלא כלו חדשיו אין בו איסור חלב שהחדשים גורמים איסור חלב ונחלקו בהכניסו ידו למעי בהמה ותלש חלב מהעובר בן ט' שבמעיה, שלר' יוחנן חלבו אסור שהחדשים גורמים ולר"ל חלבו מותר שהחדשים והאוויר גורמים, והקשה ר' יוחנן ששינוי שלמדו שלמים מאשם שכמו שבאשם החלב ושתי הכליות שלו אינם בשליל שהרי אשם בא רק זכר אף בשלמים החלב מוצא מהשליל וזה מובן לר' יוחנן שהוא בכלל חלב לכן צריך פסוק למעט אך לר"ל שאינו בכלל חלב מדוע צריך פסוק למעט ואמר ר"ל שאכן מאשם לומדים שחלב של שליל אינו חלב, וללישנא בתרא ר"ל הביא ראיה מאשם שחלב השליל אינו בכלל חלב אך לר' יוחנן קשה מדוע חלב השליל אינו קרב אמר ר' יוחנן שזה גזירת הכתוב כמו מחוסר זמן שהוא בהמה גמורה ובכ"ז חלבו נפסל מהקרבה.

ר' אמי אומר שמי ששחט טריפה ומצא בה בן ט' חי לר"מ שאסר בן פקועה בלי שחיטה הוא יתיר כאן ולחכמים שהתירו בן פקועה כאן הן יאסרו כי אין בו היתר בשחיטת הטריפה ורבא סובר שגם המתיר בן פקועה יתיר כאן כיון שהתורה מתירה בו ד' סימנים ואם שחיטת אמו לא הועילה תועיל לו שחיטתו, ורב חסדא סובר

שמי ששחט טריפה ומצא בה בן ט' חי **עמוד ב** הוא טעון שחיטה והוא חייב בזרוע לחיים וקביה ואם מת הוא טהור מטומאת משא, ורבא מקשה שהוא טעון שחיטה כדעת ר"מ ויש בו טומאת משא כרבנן אך קושיא זו היא קשה גם בכרייתא שהביא ר' חייא כמו שאמר רב חסדא, אך בדברי ר' חייא ניתן לפרש שמדובר במצאו מת אך רב חסדא לא אמר שמצאו מת אמר לו רב חסדא שלא קשה לדברי שאני סובר שהתורה מתירה בו ד' סימנים אך הוא טהור מטומאת משא ששחיטת טריפה מטהרת מטומאת משא, כשעלה ר' זירא הוא מצא את ר' אסי שלומד את השמועה הזו והוא אמר לו שזה ישר וכן אמר ר' יוחנן ולכאורה ניתן לדייק שר"ל חלק על כך אך יש לומר שר"ל רק שהה ושתק לר' יוחנן ור' אסי לא שמע מה ענה ר"ל, או שר"ל שתה ולכן הוא שתק לר' יוחנן.

ר"ש שזורי אומר שגם בן חמש שחורש אינו טעון שחיטה לכאורה זה כדברי ת"ק ואמר רב כהנא שלת"ק בהפריס על הקרקע גזרו בו אגב שאר בהמות, ור"ש שזורי לא גזר.

רב משרשיא אומר שלדברי האומר שחוששים לזרע האב אם בן פקועה בא על בהמה רגילה אין תקנה לולד בשחיטה, ואביי אומר שלכו"ע קלוט בן פקועה מותר כי זה דבר תמוה שאנשים זוכרים, וללישנא בתרא רק קלוט בן קלוט בן פקועה מותר שרק כשיש בו שתי תמיהות כולם זוכרים את המקרה.

זעירי אמר בשם ר' חנינא שהלכה כר"ש שזורי והוא התיר בבנו ובן בנו עד סוף כל הדורות ור' יוחנן אומר שרק בו התירו ולא בבנו, לאדא בר חבו היה בן פקועה שנטרף ע"י זאב ורב אשי אמר שהוא ישחט אותו כרבנן ואדא אמר לו הרי זעירי אמר בשם ר' חנינא שהלכה כר"ש שזורי והוא התיר בבנו ובן בנו עד סוף הדורות וגם ר' יוחנן לא חלק אלא בבנו אך הוא עצמו פטור משחיטה, אמר רב אשי שר' יוחנן אמר רק לדעת ר"ש שזורי, אך קשה שרבין בר חנינא אמר בשם עולא בשם ר' חנינא שהלכה כר"ש שזורי ובכל מקום שר"ש שזורי שנה במשנתניו הלכה כמותו אמר רב אשי אני סובר כדברי ר' יונתן שהלכה כר"ש שזורי רק במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי, במסוכן שינוי שבתחילה אמרו שמי שיוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי יכתבו ויתנו ואח"כ הוסיפו גם מי שמפרש ויוצא בשיירה ור"ש שזורי מוסיף גם מסוכן, ותרומת מעשר של דמאי שינוי שתרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה סובר ר"ש שזורי שגם בחול יכול לשאול אותו ולאכול על פיו.

דף עו משנה אם נחתכו רגלי הבהמה מהארכובה ולמטה כשרה ומהארכובה ולמעלה היא פסולה וכן אם ניטל צומת הגידים, אם נשבר העצם אם רוב הבשר קיים השחיטה מטהרת אותו ואם לא השחיטה לא מטהרת אותו. **גמרא** רב יהודה אומר בשם רב בשם ר' חייא שלמטה הכוונה למטה מהארכובה ולמעלה זה למעלה מהארכובה ומדובר בארכובה שנמכרת עם הראש, ועולא אומר בשם ר' אושעיא שכנגדו ניכר בגמל שיש לו עצם בולטת בידו, ועולא אמר לרב יהודה שלדבריו מובן מה מוסיפה המשנה ושניטל צומת הגידים אך לרב יהודה קשה שצומת הגידים כלול בלמעלה מהארכובה, אמר רב יהודה שיש פסול ברכובה בלי צומת הגידים וכן בצומת הגידים בלי רכובה, אך קשה שהמשנה אומרת שנחתכו ומשמע לגמרי, ואחרי שעולא יצא אמר רב יהודה מדוע לא אמרתי לו שלמטה הכוונה למטה מהארכובה ולמעלה למעלה מצומת הגידים אך אמר רב יהודה הרי אמרתי לעולא ובכ"ז הוא דחה ואמר שכתוב נחתכו וא"כ כתוב גם מהארכובה ולמעלה, ורב פפא שנה שרב יהודה אמר בשם רב בשם ר' חייא שלמטה הכוונה למטה מהארכובה וצומת הגידים ולמעלה מהארכובה הכוונה למעלה מהארכובה ומצומת הגידים, וכן כשניטל כל צומת הגידים, והארכובה עצמה היא כדברי עולא בשם ר' אושעיא, אך קשה איך יתכן שאם יחתוך למעלה יותר היא תחיה ואם יחתוך למטה בצומת הגידים היא תמות, אמר רב אשי שאין לדמות טריפות זו לזו ויתכן שיחתוך מכאן והיא תחיה וכשיחתוך מכאן היא תמות.

רבה אומר בשם רב אסי שצומת הגידים הוא מהפרק וחוצה לו, ורבה בר רב הונא אומר בשם רב אסי שהוא מהפרק ופנימה לו, ורבא בר רבה בר רב הונא אמר בשם רב אסי שהוא מעל העצם עורקמא שמחבר את הפרקים, ותלמיד אחד ישב לפני ר' אבא ואמר שהוא כנגד הערקום עצמו, ור' אבא אמר שלא ישמעו לו

שרב יהודה אמר שזה היכן שהטבחים פותחים לנתק את הבשר מהעצם, וזה כדברי רבא בר רבה בר רב הונא, ורב יהודה אמר בשם שמואל שהוא במקום שהגידים צומתים ונראים שם כגיד אחד, ותלמיד אחד ששמו רב יעקב אמר שכשהוא היה אצל רב יהודה הוא אמר שישמעו ממנו דבר ששמע מאדם גדול שהוא שמואל שצומת הגידים הוא במקום שהגידים צומתים והוא עד המקום שהם מתפשטים, ואביי אומר שבשור שיעורם ארבע אצבעות ובדקה זה במקום שהם בולטים, ומה שבלוע אינו צומת הגידים, הקשים הם צומת הגידים והרכים לא, הרחבים הם צומת הגידים והקטנים לא, הלבנים הם צומת הגידים ואם אינם לבנים זה לא, **עמוד ב** מר בר רב אשי אומר שאם הם צלולים הם צומת הגידים אף שאינם לבנים, אמימר אומר בשם רב זביד שיש ג' חוטים אחד רחב ושנים קטנים אם נפסק הרחב הולכים רוב בנין ואם נפסקו הקטנים הולכים רוב מנין, ורב אשי מבאר לקולא שאם נפסק הרחב עדיין יש רוב מנין ואם נפסקו הקטנים עדיין יש רוב בנין, ובעופות יש שם ט"ו חוטים ואם נפסק אחד מהם הוא טריפה, ואמר מר בר רב אשי שהוא עמד לפני אביו והביאו לפניו עוף והוא בדק והיו לו רק ט"ו חוטים ואחד מהחוטים היה שונה מהאחרים והוא ניפץ אותו וראה שזה שני חוטים.

רב יהודה אומר בשם רב שבצומת הגידים הפסול הוא ברוב ולכאורה הכוונה רוב של אחד משלושת החוטים וכשרב יהודה אמר את זה לפני שמואל הוא אמר שגם אם יפסק חוט אחד לגמרי נשאר עוד שני חוטים, ומשמע שאם לא נשאר שנים הוא פסול ולא כרבנאי שאמר בשם שמואל שאפילו אם נשאר רק כחוט הסרבול הוא כשר, וללישנא בתרא רב אמר רובו של כל אחד ואחד וכשהוא אמר את זה לפני שמואל הוא אמר הרי יש ג' חוטים ועדיין נשאר שלישי מכל אחד וזה כדברי רבנאי שאפילו אם נשאר כחוט הסרבול הוא כשר.

רב אומר שאם נשבר העצם מעל הארכובה ועדיין רוב הבשר קיים האבר והבהמה מותרים ואם לא שניהם אסורים, ואם נשבר למטה מהארכובה אם רוב הבשר קיים האבר והבהמה מותרים, ואם רוב הבשר לא קיים האבר אסור והבהמה מותרת, ושמואל אומר שבין למעלה ובין למטה אם רוב הבשר קיים שניהם מותרים, ואם לא האבר אסור והבהמה מותרת, ור"נ אמר לשמואל שא"כ יאמרו שאבר ממנה באשפה ובכ"ז הבהמה מותרת, ורב אחא בר רב הונא אמר לר"נ שגם לרב קשה שאבר ממנה באשפה והיא מותרת אמר לו ר"נ שאמרתי שאבר שהיא חיה ממנו באשפה והיא מותרת, ושלחו מא"י שהלכה כרב ואח"כ שלחו שהלכה כשמואל ואח"כ שלחו שוב שהלכה כרב והאבר עצמו מטמא במשא, ורב חסדא מקשה ששינוי במשנה שלא לומדים עובר מטריפה שאם השחיטה מטהרת אותה ואת האבר המדולדל בה שהוא בגופה ולא נלמד שגם עובר יהיה טהור כי אינו גופה, ורבה אמר לרב חסדא מדוע אתה מחפש פירכות הרי שינוי להדיא שלר"מ אם נשחטה בהמה הוכשרו בדמיה ולר"ש לא הוכשרו אמר רב חסדא שאת המשנה ניתן לדחות כדלעיל שהוכשרו נאמר על הבשר שפרש מהחי, וכשעלה ר' זירא הוא ראה שר' ירמיה למד שמועה זו והוא אמר לו שזה ישר וכך למד אריון שהוא שמואל בבבל, אך קשה הרי שמואל חלק על כך ויש לומר שהוא הודה לדברי רב.

שנו בבביתא שאם נשבר העצם ויצא לחוץ אם יש עור ובשר שחופים את רובו מותר ואם לא אסור, ורב דימי אמר בשם ר' יוחנן שרובו הוא רוב עביו ויש אומרים רוב היקפו ואמר רב פפא שלכן יש להחמיר ברוב עביו ורוב הקפו, עולא אמר בשם ר' יוחנן שעור הוא כבשר ואמר לו ר"נ מדוע אינך מפרש שעור מצטרף לבשר שהרי שינוי עור ובשר אמר עולא אני שונה עור או בשר, וללישנא בתרא עולא אמר בשם ר' יוחנן שעור מצטרף לבשר ור"נ אמר לו אמור להחמיר שעור רק משלים לבשר אמר לו אני יודע ממצעה שהיה אצל ר' יצחק שנשברה רגלו של גזול והעור הצטרף לבשר ור' יוחנן הכשירו אמר ר"נ שאין לדמות מגזול שעורו רך ולכן הוא כבשר.

היה מקרה של גידים רכים שהצטרפו לבשר ורבא אמר למה יש לחשוש הרי ר' יוחנן אמר שניתן להמנות לקבן פסח כדי לאכול גידים סופם להתקשות,

דף עז ועוד שהתורה חסה על ממונם של ישראל, אמר לו רב פפא הרי לר"ל הוא איסור דאורייתא ואיך ניתן להקל ורבא שתק,

ולכאורה רבא יכל לענות לו שהלכה כר"ל רק בשלש דברים, ויש לומר שכאן ר' יוחנן הודה לר"ל לגבי גידים רכים והוא אמר לו שלא יקניט אותו והמשנה שעור הראש של עגל הרך הוא כבשר כדעת יחיד.

היה **מקרה** שנשבר עצם ויצא לחוץ שניטל ממנו חתיכה מהעצם ובאה השאלה לפני אביי והוא השהה אותה ג' רגלים ורב אדא בר מתנה אמר לשואל שילך לרבא בר רב יוסף בר חמא שסכיננו חריפה ולבו פתוח בסברא, ורבא אמר הרי שינוי נשבר העצם ויצא לחוץ ומה החילוק אם הוא עדיין קיים או שהוא נפל, ורבינא שאל את רבא מה הדין אם הבשר שנשאר לא ביחד אלא מתלקט או שהוא מרודד או שהוא נרקב או מתמסמס ואמר רב הונא בר רב יהושע שהכוונה שהוא נרקב במדה כזו שהרופא קודרו.

הסתפקו מה הדין אם ניקב או נקלף או נסדק או שניטל שלישי התחתון של עובי הבשר סמוך לעצם, ולכאורה יש להוכיח מדברי עולא בשם ר' יוחנן שעור הוא כבשר, אך יש לדחות שמדובר שהעור דבוק בעצם ומחזיקו, ורב אשי אמר שכשהוא היה אצל רב פפי הסתפקנו באופן שנקדר כטבעת ופשוטנו מדברי רב יהודה בשם רב שהוא שאל את החכמים והרופאים והם אמרו שהוא מסרט בעצם והוא יעלה ארוכה אך לא יסרוט בברזל כי הוא עושה חריצים ומכאיב את המכה, ואמר רב פפא שמדובר שהעצם דבוק לבשר וזה תחילת רפואתו.

משנה מי ששחט בהמה ומצא בה שלישי נפש היפה שדעתו אינה קצה בו יכול לאכלו אך היא לא מטמאה טומאת אוכלים ולא טומאת נבלות ואם חשב עליה היא מטמאה טומאת אוכלים ולא טומאת נבילות, שלישי שיצאה מקצתה היא אסורה באכילה ששלישי היא סימן ולד באשה וגם בהמה ולכן חששו שיש בו ולד שיצא ראשו, בהמה מבכרת שהפילה שלישי יכול להשליכה לכלבים אך בהמה קדושה שהפילה לא יקברו את השלישי בפרשת דרכים ולא תולים אותה באילן מפני דרכי האמורי. **גמרא** בבביתא למדו מהפסוק כל בהמה תאכלו לרבות שלישי ואין לומר שגם ביצאה מקצתה שכתוב אותה ולא שלייתה, ויש להקשות שזה סברא שאין שלישי בלי ולד אלא הפסוק הוא רק אסמכתא.

ר' יצחק מסתפק במקרה ששלק עור חמור, ולכאורה שינוי גם טומאת אוכלים **עמוד ב** וגם טומאת נבילות ששינוי שעור ושלישי לא מטמאים טומאת אוכלים ועור ששלקו ושלישי שחשב עליה מטמאים טומאת אוכלים, וכן שינוי על הפסוק והנוגע בנבלתה ולא בעור ועצמות גידים וטלפיים, ואמר רבה בר בר חנה שהבביתא הזו דברה גם באופן ששלקה ועשאה בקדרה עם תבלין, ויש לומר שר' יצחק הסתפק על טומאת אוכלים והספק הוא בעור חמור שהוא מאוס.

ר"א אומר שהשלישי אסורה רק אם היא ללא ולד אך אם נמצא עמה ולד לא חוששים לולד אחר ולכן אם לא יצא ראשו הוא לא כילוד, ור' יוחנן אומר שגם כשיש עמה ולד חוששים שהיה בה ולד שיצא ראשו, ויש להקשות שר' ירמיה אמר שר"א אמר לחומרא ויש לפרש שר"א אמר שהשלישי אסורה רק אם אינה קשורה בולד אך אם היא קשורה לולד לא חוששים לולד אחר ור' יוחנן אמר שהמשנה היא כפשוטה שאין שלישי בלי שיש בה ולד וכשיש עמה ולד בין בקשורה עמו ובין באינה קשורה עמו לא חוששים לולד אחר ולכן ר' ירמיה אמר שר"א הוא מחמיר יותר, ושינוי כדברי ר"א שאם הפילה כמין בהמה חיה ועוף ושלישי עמה כשהיא קשורה עמם לא חוששים לולד אחר ואם אינה קשורה עמם יש בה חומרא של שני ולדות שחוששים שנימוח השפיר של השלישי והוא היה נקיבה ושמא נימוחה שליתו של השפיר הנוסף והשלישי הזו אינה שלו.

מבכרת שהפילה הולד יאכל לכלבים מבאר רב איקא בר רב אמי שרוב הבהמות יולדות דבר הקדוש בבכורה ומיעוטם יולדות דבר שאינו קדוש כגון נדמה וכולן יולדות חצי זכרים וחצי נקיבות ויש לסמוך את המיעוט של נדמה לנקיבות והזכרים שהם קדושים הם מיעוט ולכן היא תאכל לכלבים.

בהמה קדושה שהפילה יקבר שרוב הנולדים שייך בהם קדושה. **אביי ורבא** אומרים שבדבר שיש בו רפואה אין בו איסור של דרכי האמורי ואם אין בו רפואה יש בו דרכי האמורי, יש להקשות ששינוי שאם יש אילן שמשיר פרותיו צובעים אותו בצבע אדום ומטעינים עליו אבנים,

דף עח ומוכן מה שמטענים עליו אבנים שזה מכחיש את כוחו ואז הוא לא ישיר את פירותיו אך צביעה באדום זה דרכי האמורי ויש לומר שצובעים אותו כדי שיראו בני האדם שהוא משיר פירותיו ואז יבקשו עליו רחמים וכמו ששנינו על הפסוק טמא טמא יקרא שהמצורע יודיע את צערו לרבים והם יבקשו עליו רחמים וכן מי שאירע בו דבר יודיע לרבים והם יבקשו עליו רחמים, ורבינא אומר שמה שתולים אשכול תמרים באילן שמשיר פירותיו זה לדעה זו.

פרק אותו ואת בנו

משנה איסור שחיטת אותו ואת בנו נוהג בארץ ובחו"ל בזמן הבית ולא בזמן הבית בחולין ובמוקדשים: שאם שחט אותו ואת בנו חולין בחוץ שניהם כשרים והשני לוקה, ואם שחט קדשים בחוץ חייב כרת על הראשון ושניהם פסולים ולוקה על שניהם ואינו חייב כרת על השני שהוא מחוסר זמן, אם שחטם קדשים בפנים הראשון כשר ופטור ועל השני לוקה והוא פסול, ואם שחט את הראשון חולין ואת השני קדשים בחוץ הראשון כשר ופטור ולוקה על השני אך פטור מכרת כי הוא מחוסר זמן, ואם שחט הראשון קדשים בחוץ ואת השני חולין בחוץ חייב כרת על הראשון והוא פסול ולוקה על שניהם אך השני כשר, ואם שחט את הראשון חולין בפנים ואת השני קדשים בפנים שניהם פסולים ולוקה על השני, אם שחט את הראשון קדשים בפנים ואת השני חולין בפנים הראשון כשר ופטור ולוקה על השני והוא פסול, אם שחט אחד חולין בחוץ והשני חולין בפנים הראשון כשר ופטור והשני לוקה ופסול, אם שחט את הראשון קדשים בחוץ והשני בפנים שניהם פסולים והראשון בכרת ולוקה על שניהם, אם שחט את הראשון חולין בפנים ואת השני חולין בחוץ הראשון פסול ופטור ולוקה על השני והוא כשר, אם שחט את הראשון קדשים בפנים ואת השני קדשים בחוץ הראשון כשר ופטור ולוקה על השני והוא פסול משום מחוסר זמן. **גמרא** בברייתא למדו מהפסוק שור או כשב או עז כי יולד וכתוב אח"כ שור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, ורואים שאותו ואת בנו נוהג במוקדשים, ואין לומר שרק במוקדשים ולא בחולין שכתוב שור וזה הפסוק בענין, ואין לומר שא"כ זה רק בחולין ולא במוקדשים כי כתוב ושור ואו מוסיף על הענין הראשון, אך קשה שכמו שבמוקדשים פסול כלאיים כך לא יהיה איסור אותו ואת בנו בכלאים והרי שנינו שאותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי, ועוד הרי כתוב שה ורבא אמר שבכל מקום שכתוב שה בא להוציא כלאיים, ויש לומר שלומדים מאו לרבות כלאיים, אך קשה שמאו למדו לחלק שלא נאמר שחייב רק כששוחט שור ובנו ושה ובנו, לכן כתוב שור או שה אותו ואת בנו, ולכאורה למדו מאו, ויש לדחות שלמדו מאותו וזה מוכן רק לרבנן לקמן שאותו מיותר אך לחנניה אותו לא מיותר וא"כ מנין הוא ילמד לחלק, ויש לומר שהוא סובר כר' יונתן שלא צריך פסוק לחלק שנינו על הפסוק איש אשר יקלל את אביו ואת אמו ומשמע אביו ואמו ואמר ר' יאשיה מנין שחייב גם בקילל את אביו לבד או את אמו לבד שהפסוק חוזר אביו ואמו קלל אביו קלל אמו קלל, ור' יונתן סובר שלא צריך פסוק לכך שמשמע שניהם כאחד ומשמע כל אחד מהם בפני עצמו עד שיפרט לך הפסוק יחדיו.

נחלקו חנניה ורבנן שרובנן אותו ואת בנו נוהג בנקיבות ולא בזכרים וחנוניה סובר שהוא נוהג בין בזכרים ובין בנקיבות, ובברייתא למדו את טעמם של רבנן שהיה ניתן ללמוד מהדין שכמו שבאם על הבנים התורה חייבה רק בנקבות ולא בזכרים וכן אותו ואת בנו ינהג רק בנקבות ולא בזכרים, אך יש לפרוך שבאם על הבנים התורה חילקה בין מזומן לאינו מזומן ואילו אותו ואת בנו נוהג גם במזומן אלא כתוב בתורה אותו אחד ולא שנים ואחרי שלמדנו שזה מין אחד ניתן ללמוד מאם על הבנים שכמו ששם חייבה התורה רק בנקבות ולא בזכרים כך אותו ואת בנו זה רק בנקבות ולא בזכרים, ואם יש לך לפרוך נלמד מהפסוק בנו שבנו כרוך אחריו למעט זכר שבנו לא כרוך אחריו,

דף עט וחנוניה סובר שכשכתוב אותו ומשמע זכר וכתוב בנו שהוא כרוך אחריו דהיינו אמו א"כ הוא נוהג בין בזכרים ובין בנקבות, ואמר רב הונא בשם שמואל שהלכה כחנוניה ושמואל לשיטתו שהוא אמר על מה ששנינו שלר' יהודה מי שנולדו מסוס אף שאביהם חמור מותרים זה בזה אך הנולדים מחמור אסורים עם הנולדים מהסוס, ואמר רב יהודה בשם שמואל שזה לדעת ר'

יהודה שלא חוששים לזרע האב אך לחכמים כל מיני פרדות הן אחת וחכמים הם כשיטת חנניה שחוששים לזרע האב וא"כ זה בן חמור וסוסה וזה בן חמור וסוסה והם מין אחד.

הסתפקו האם לר' יהודה פשוט שלא חוששים לזרע האב או שהוא מסתפק בזה והנ"מ היא אם מותר פרי עם אמו שאם פשוט לו שלא חוששים לזרע האב א"כ פרי עם האם מותר, ואם נאמר שהוא מסתפק בכך א"כ יש לאסור פרי עם האם, ויש להוכיח ממה ששנינו שר' יהודה אמר שכל הנולדים מהסוס אף שאביהם חמור מותרים זה בזה ואם נאמר שאביו של זה חמור וכן של זה ודאי מותרים הם, אלא שאביו של זה חמור ואביו של זה סוס וכתוב שהם מותרים זה עם זה א"כ פשוט לו שלא חוששים לזרע האב, ויש לומר שבאמת אביו של זה חמור וכן של זה והחידוש הוא שלא נאמר שצד סוס משתמש בצד של חמור וצד חמור משתמש בשל סוס, קמ"ל שלא חששו לכך, ויש להוכיח ממה ששנינו שר' יהודה אמר שאם פרדה תבעה זכר לא מרביעים עליה סוס או חמור אלא מינה ואם נאמר שפשוט לר' יהודה שלא חוששים לזרע האב א"כ מדוע לא ירביעו עליה ממין האם, ויש לומר שמדובר שלא יודעים מה מין האם שלה, אך קשה שכתוב שלא מרביעים אלא מינה א"כ יודעים את מינה, ויש לפרש בכוננת הברייתא שלא מרביעים עליה לא מין סוס ולא מין חמור כי לא יודעים מה מינה, ויש להקשות שיבדקו בסימנים כמו שאמר אביי שאם קולו עבה הוא בן חמור ואם קולו צלול הוא בן סוס ועוד אמר רב פפא שאם אזניו גדולות וזנבו קצר הוא בן חמור ואם אזניו קטנות וזנבו ארוך הוא בן סוס, ויש לומר שמדובר באילים שלא ניתן לברר על פי הקול, ואזניו או זנבו גדומים,

לגבי הספק בדעת ר' יהודה יש להוכיח מדברי רב הונא בר רב יהושע שלכו"ע פרי עם האם אסור א"כ פשוט שר' יהודה הסתפק אם לחשוש לזרע האב.

ר' אבא אמר למשרתו כשאתה קושר פרדות לעגלה תיקח פרדות שדומות זו לזו וא"כ הוא לא חשש לזרע האב **עמוד ב** והסימנים מועילים מדאורייתא.

שנו בברייתא שאותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי ור"א אומר שכלאים שבא מעז ורחל נוהג בהם אותו ואת בנו ואילו בכוי לא נוהג אותו ואת בנו, ואמר רב חסדא שר"א וחכמים נחלקו בתיש הבא על הצביה, ואין לומר שמדובר בתיש בא על צביה והולידה כוי והוא בא לשחוט אותה ואת בנה שהרי רב חסדא אמר שלכו"ע היא צבייה ובנה תיש פטור כי כתוב שה ובנו ולא צבי ובנו, ולא מדובר בצבי שבא על תיישה והוא בא לשחוט אותה ואת בנה שהרי רב חסדא אמר שלכו"ע היא תיישה ובנה צבי חייב באותו ואת בנו שהתורה אמרה שה וכל מי שהוא בנו, אלא מדובר בתיש שבא על צביה והיא ילדה בת והבת ילדה בן והוא בא לשחוט אותה ואת בנה שרובנן חוששים לזרע האב ושה ואפילו מקצת שה ור"א סובר שלא חוששים לזרע האב ולא אומרים שה ואפילו מקצת שה, ואין לומר שר"א ורבנן נחלקו במחלוקת חנניה ורבנן אם חוששים לזרע האב שיש לומר שבזה גם רבנן מודים שלא אומרים שה ואפילו מקצת שה, ובמה ששנינו שלא שוחטים כוי ביו"ט ואם שחטו לא מכסים את דמו ואם מדובר בתיש שבא על צביה וילדה בין לרבנן ובין לר"א שיכסה שהרי בצבי נאמר אפילו מקצת צבי אלא מדובר בצבי שבא על תייש ולכאורה לרבנן ישחוט ולר"א ישחוט ולא יכסה, אלא יש לומר שמדובר בצבי שבא על תיישה וחכמים הסתפקו אם חוששים לזרע האב או לא, ולכאורה אם הם חששו א"כ ר"א לא חשש וקשה ממה ששנינו שזרוע לחיים וקיבה נוהג בכוי וכלאיים ור"א אומר שכלאיים שבא מעז ורחל וחייב במתנות ובשחט מהכוי פטור ממתנות ולכאורה מדובר בתיש שבא על צביה וא"כ ר"א פטר כי הוא סבר שלא אומרים שה אפילו מקצת שה אך לרבנן קשה שאפילו אם הם סוברים שה ואפילו מקצת אמנם חצי לא יתנו לכהן אך על החצי השני יאמרו לו הבא ראיה שחוששים לזרע האב ויקבל מתנות אלא מדובר בצבי שבא על תיישה וילדה ולרבנן מוכן שחייב חצי מתנות אך לר"א שיתחייב בכל המתנות, ויש לומר שלעולם מדובר בצבי שבא על תיישה וילדה וגם ר"א הסתפק אם חוששים לזרע האב,